

Politik Bilim

Salt ‘Merak’ Nedeniyle Mi?

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Aşağıdaki yazı sevgili Güney Göneç’in 18 Aralık 2004 günlü CBT’deki “Geçmiş Olsun Nügata” başlıklı yazısından alındı; son satırı hariç...

“Atom bombasını tasarlamak ve üretmek üzere ABD’de 1941’de başlatılan çalışmalar ‘Manhattan Projesi’ kod adıyla sürdürülmüştü. ...1944 sonlarında bütün Alman cepheleri çökmüş durumdaydı ve elde edilen bilgilerden Almanların atom bombası konusunda çok geri oldukları anlaşılıyordu (Japonya’nın bu alanda hiçbir çalışması olmadığı zaten biliniyordu). ...Bu bilgiler Manhattan Projesi’nde çalışan bilim adamlarından titizlikle gizlendi.

“Yine de söylentiler kulaktan kulağa yayıldı. Birçok bilim adamı bomba çalışmalarına karşı çıkan bildirimler yayımladılar. Manhattan Projesi’nde önemli bir yeri olan **Niels Bohr**, Roosevelt ve Churchill’i ziyaret etti, onlara Almanların ve Japonların tümüyle yenilmiş durumda olduklarını, bu durumda bombanın kullanılmasının hiçbir yarar sağlamayacağını, üstelik pek çok sakıncalar içerdiğini anlattı. Roosevelt’in 1944’ün aralık ayında -ünlü banker A. Sachs’in çabaları sonucu- ABD’nin bombayı önceden açıklanan ve canlılardan boşaltılacak bir bölgeye atmasına ve ardından ‘teslim olun, aksi halde bu bombayı size karşı kullanacağız’ demesine karar verdiği biliniyor.

“Hiroşima’da ve Nagazaki’de 6 ve 9 Ağustos 1945’te (ve izleyen yıllarda) ölecek olan 340.000 insanın, yalnız onların mı, herkesin, hepimizin kaderi 12 Nisan 1945’te aniden değişti: ABD Başkanı Roosevelt o gün öldü (Einstein’in ve Szilard’ın, bombanın neden kullanılmaması gerektiğini büyük bir uzakgörülükle açıklayan mektupları, masasının üstünde, henüz açılmamış olarak duruyordu). Roosevelt’in yerine ...Harry S Truman geçti.

“...[İçinde yedi bilim adamının da bulunduğu bir komite oluşturuldu.] Bu komite 1 Haziran 1945’teki son toplantısında bombanın Japonya’ya derhal ve hiçbir ön uyarıda bulunulmadan atılmasına karar verdi. ...Bu tarihi karara imza atan bilim adamlarının adlarını bu vesile ile yâd edelim: J. Robert Oppenheimer, Enrico Fermi, Arthur H. Compton, Ernest O. Lawrence, Vannevar Bush, MIT Rektörü Karl T. Compton ve Harvard Rektörü James B. Conant.”

“Chicago Üniversitesi’nde oluşturulan ve yedi bilim adamından oluşan bir [başka] komite, tarihe ‘Franck Raporu’ olarak geçecek olan raporu yazdı ve Savaş Bakanlığı’na sundu. Atom bombasını savaş silahı olarak kullanmaktaki sakıncaların ayrıntılı bir biçimde sergilendiği raporda, örneğin, şu görüş yer alıyordu: ‘Böylesine güçlü bir silahı gizlice yapıp aniden ve sanki adi bir bombaymış gibi gelişigüzel kullanabilen bir ülkeye, bu tür silahların uluslararası anlaşmalarla yasaklanması istendiğinde, başka ulusların güvenebilmeleri çok zor olacaktır... Bomba, Birleşmiş Milletler temsilcilerinin önünde ve ıssız bir adada patlatılmalıdır... Amerika dünyaya, bakın elimizde nasıl bir silah var. Ama biz bu silahı kullanmadık, diyebilmelidir’.

“Önde gelen 57 bilim adamının imzaladığı bu raporu hazırlayan bilim adamlarını da anmak gerekir: **James Franck, Donald J. Hughes, Leo Szilard, J. C. Stearns, Eugene Rabinowitch, Glenn T. Seaborg ve J. J. Nickson**. Bu bilim adamları öylesine tanınmış ve saygı duyulan kişilerdi ki rapor, bombanın hemen atılmasına karar vermiş olan mahut komiteye gönderildi ve komite 16 Haziran’da yeniden toplandı. Sonuç: Komite eski kararında direniyordu. Oppenheimer’in bu konuda sonradan yaptığı açıklama şöyleydi: ‘Bombalardan birini çölin ortasında havai fişek gibi patlatmanın pek de etkili olmayacağını düşündük.’”

15 Şubat tarihli CBT'deki bir yazıyı okuduktan sonra düşündüm de; Oppenheimer ve diğer altı bilim insanı, bilimsel bir bulgunun uygulamada yarattığı gerçek sonucu da salt **bilimsel merak nedeniyle** görmek istedikleri için bombanın kentler üzerinde patlatılmasını istemiş olmasınlar?

CBT. 22 Şubat 2013